

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 64/2019-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. februára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti TRADEUNION spoločnosť s ručením obmedzeným Vranov nad Topľou, Družstevná 1, Nacina Ves, zastúpenej advokátkou JUDr. Monikou Ilčišinovou, Herlianska 547, Vranov nad Topľou, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 12 C 1/2006 z 25. septembra 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 4/2017 zo 14. februára 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti TRADEUNION spoločnosť s ručením obmedzeným Vranov nad Topľou o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. júla 2017 osobne doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti TRADEUNION spoločnosť s ručením obmedzeným Vranov nad Topľou, Družstevná 1, Nacina Ves (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Monikou Ilčišínovou, Herlianska 547, Vranov nad Topľou, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 C 1/2006 z 25. septembra 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 4/2017 zo 14. februára 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „žalobkyňa“), sa žalobou doručenou okresnému súdu domáhala (po viacerých úpravách žaloby) určenia absolútnej neplatnosti prevodu 647 ks akcií spoločnosti TRANSPETROL, a. s., uskutočneného v rámci exekúcie. Sťažovateľka vystupovala v konaní ako žalovaná v 4. rade.

Rozsudkom č. k. 12 C 1/2006-1151 z 25. septembra 2013 okresný súd žalobe žalobkyne sčasti vyhovel a sčasti ju zamietol. Následne bol odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu z 25. septembra 2013 rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 608/2013 zo 17. apríla 2014 potvrdený. V predmetnej veci obchodná spoločnosť Brilant, a. s., Námestie slobody 25, Humenné (ďalej len „žalovaná v 2. rade“), a tiež [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 6. rade“), podali dovolania, o ktorých rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 2 Cdo 906/2015 z 27. októbra 2016, ktorým dovolaniami napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Po vrátení veci na ďalšie konanie krajský súd novým rozsudkom sp. zn. 5 Co 4/2017 zo 14. februára 2017 opätovne potvrdil rozsudok okresného súdu z 25. septembra 2013; sťažovateľke bol napadnutý rozsudok krajského súdu doručený 1. júna 2017.

Právne závery okresného súdu a krajského súdu vyslovené v ich rozhodnutiach sťažovateľka považuje za nezlučiteľné s ústavou a dohovorom z viacerých dôvodov. Podľa jej názoru došlo postupom krajského súdu predovšetkým k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu z dôvodu porušenia princípu právnej istoty, ktorý je založený na nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, teda z dôvodu porušenia zásady *res iudicata* (prekážka veci rozsúdenej).

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľka v rámci exekúcie nadobudla 110 ks akcií spoločnosti TRANSPETROL, a. s., pričom exekúcia bola právoplatne a (podľa jej tvrdenia) s definitívnou platnosťou skončená, o čom má svedčiť potvrdenie Okresného súdu Vranov nad Topľou, podľa ktorého konajúci súdny exekútor vrátil poverenie na vykonanie exekúcie. Sťažovateľka zdôrazňuje, že v predmetnej veci podané mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky smerujúce proti exekúcii bolo rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. MCdo 2/99 z 28. februára 2001 zamietnuté, pričom dôvodnosť zamietnutia mimoriadneho dovolania potvrdil aj ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 159/07-37 z 11. decembra 2007. Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľka tvrdí, že najmä vzhľadom na označený nález ústavného súdu došlo v jej veci k porušeniu zásady *res iudicata*.

Sťažovateľka poukazuje v sťažnosti aj na to, že následne po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 159/07-37 z 11. decembra 2007 najvyšší súd v niekoľkých svojich uzneseniach právny názor ústavného súdu akceptoval, resp. považoval za smerodajný.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj pre porušenie zásady *ultra petitum*. Podľa jej názoru žalobkyňa v priebehu konania ňou navrhnutý petit žiadala upraviť oproti jeho pôvodnému zneniu vyplývajúcejmu zo žaloby

dvomi podaniami smerujúcimi ku spresneniu pôvodného žalobného petitu. Podľa posledného spresnenia (doručeného okresnému súdu 10. októbra 2011) sa žalobkyňa domáhala určenia absolútnej neplatnosti prevodu 647 ks akcií spoločnosti TRANSPETROL, a. s., uskutočneného v rámci exekúcie, ako aj absolútnej neplatnosti záložných zmlúv z 9. októbra 1998 uzatvorených *inter alia* aj so sťažovateľkou. Napriek tomu však bola uznesením okresného súdu č. k. 12 C 1/2006-1060 z 27. apríla 2012 zmena žaloby síce pripustená, avšak v odlišnom znení, a to tak, že zmluvy o kúpe a predaji zaknihovaných cenných papierov, na základe ktorých došlo k prevodu 647 ks akcií spoločnosti TRANSPETROL, a. s., sú neplatnými právnymi úkonmi. Podľa názoru sťažovateľky je už na prvý pohľad zrejmé, že výrok uznesenia okresného súdu, ktorým pripustil zmenu žaloby, je absolútne odlišný od zmeny, vykonanie ktorej požadovala žalobkyňa. Žalobkyňa totiž v konečnom dôsledku žiadala, aby súd určil, že absolútne neplatný je samotný prevod 647 ks akcií, a nie zmluva o kúpe a predaji zaknihovaných cenných papierov.

Sťažovateľka namieta, že rozsudkom okresného súdu č. k. 12 C 1/2006-1151 z 25. septembra 2013 napriek žalobkyňou navrhovanej zmene petitu bolo rozhodnuté o neplatnosti zmlúv o kúpe a predaji zaknihovaných cenných papierov, nie teda o neplatnosti prevodu 647 ks akcií. Keďže ani uznesenie okresného súdu o pripustení zmeny žaloby, ale ani jeho rozsudok vo veci samej nekorešpondujú so žalobkyňou navrhovanou zmenou petitu, došlo tým podľa sťažovateľky k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces. Celý tento postup, ako aj samotné meritórne rozhodnutie je podľa jej názoru zmätočné, keďže okresný súd mal na základe podaní žalobkyne rozhodnúť o neplatnosti prevodu 647 ks zaknihovaných akcií, a nie o neplatnosti zmlúv o kúpe a predaji zaknihovaných akcií. Podľa presvedčenia sťažovateľky došlo preto k prekročeniu rámca konania vymedzeného žalobkyňou, v dôsledku čoho okresný súd a krajský súd rozhodli mimo rámca žalobkyňou vymedzeného predmetu konania.

Sťažovateľka namieta ďalej aj porušenie základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Poukazuje pritom na konštatovanie krajského súdu, podľa ktorého „žalovaný [REDAKOVANÉ] v odvolaní žiadal s poukazom na § 205 ods. 2 písm. a) a f) O. s. p., pre odňatie možnosti konať ako aj pre

právne posúdenie zrušiť rozsudok a vrátiť vec na ďalšie konanie. Tak ako predchádzajúci odvolateľ rozoberá ustanovenie § 119 O. s. p. s tým, že žalovaný v 6. rade pracuje v Nemecku a na preberanie poštových zásielok počas svojej neprítomnosti splnomocnil svoju manželku, keďže on bol v cudzine, napísala manželka žalovaného v 6. rade list súdu, ktorým ho ospravedlnila, nič nebránilo ďalej konať a údajne sa ospravedlniť manželke žalovaného v 6. rade zo strany súdu, resp. zaslať cez manželku tomuto žalovanému predvolanie do Nemecka.“. Sťažovateľka poukazuje na fakt, že v skutočnosti manželka žalovaného v 6. rade nikdy nenapísala okresnému súdu, že „nič nebránilo ďalej konať a údajne sa ospravedlniť manželke žalovaného v 6. rade zo strany súdu, resp. zaslať cez manželku tomuto žalovanému predvolanie do Nemecka“. Tvrdí, že nikde v spise sa takéto tvrdenie nenachádza a krajský súd si toto znenie vymyslel. Naopak, podľa jej názoru sa krajský súd odvolaním žalovaného v 6. rade vôbec nezaoberal a zrejme ho ani nečítal. Inak by totiž zistil, že žalovaný v 6. rade v skutočnosti v odvolaní uviedol, že keďže pracuje v Nemecku, okresný súd nemohol požiadať jeho manželku, aby oznámila súdu jeho adresu v Nemecku a on by na pojednávanie pricestoval a osobne sa ho zúčastnil, resp. by si zvolil právneho zástupcu. Krajský súd by z odvolania tiež zistil, že žalovaný v 6. rade namietol tvrdenie okresného súdu, podľa ktorého mal zaslať písomný súhlas s uskutočnením pojednávania v jeho neprítomnosti. Žiadny takýto súhlas žalovaný v 6. rade okresnému súdu nezaslal a ani sa (podľa argumentácie sťažovateľky) v spise nenachádza.

Sťažovateľka poukazuje aj na to, že krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku ďalej uvádza, že „... pri dokazovaní v posudzovanej veci súd prvej inštancie riadne vypočul strany sporu, svedkov v konaní a oboznámil sa s listinnými dôkazmi, ani jedna zo strán sporu nemala spôsobený nezákonným postupom zásah do svojich práv (napr. právo na súkromie a pod.)“. Podľa jej názoru je však citované tvrdenie protirečivé, pretože okresný súd na jednej strane vec prerokoval v jej neprítomnosti a na druhej strane krajský súd tvrdí, že „súd prvej inštancie riadne vypočul strany sporu...“.

Podľa názoru sťažovateľky okresný súd v predmetnej veci postupoval svojvoľne aj pri vyhodnocovaní vykonaného písomného dôkazu predloženého žalobkyňou 16. septembra 2013, označeného ako „Vyjadrenie žalobcu k pretrvávajúcemu naliehavému

právnemu záujmu na určení neplatnosti právnych úkonov“. Sťažovateľka namieta, že okresný súd tento dôkaz vyhodnotil a použil pri odôvodnení svojho rozsudku, avšak sťažovateľke ho doručil až spolu s rozsudkom. Je pochopiteľné, že tým znemožnil sťažovateľke vyjadriť sa k nemu, keďže okresný súd konal a rozhodol v jej neprítomnosti. Aj keby sťažovateľka bola na pojednávaní 25. septembra 2013 prítomná a okresný súd by jej krátkou cestou uvedený dôkaz doručil, nebolo by podľa jej tvrdenia možné spravodlivo od nej požadovať, aby sa k dôkazu hneď na pojednávaní vyjadrila, zvlášť, ak má tento písomný dôkaz rozsah piatich strán.

Sťažovateľka poukazuje v sťažnosti aj na tú časť napadnutého rozsudku krajského súdu, v ktorej sa uvádza, že *„Odvolací súd sa s námietkou žalovaného Brilantu, a. s. vyporiadal ohľadne neprítomnosti z dôvodu choroby a v súvislosti s vyjadrením ošetrojúceho lekára poukazuje na to, že so zreteľom na § 101 ods. 2 O. s. p. súd prvej inštancie postupoval správne, a to aj vzhľadom na čl. 48 ods. 2 Ústavy SR (odvolanie proti rozsudku). Súd prvej inštancie nemal čo odročovať pojednávanie, pekne opisuje síce vo svojom odvolaní aj žalovaný Tradeunion s. r. o., že nesúhlasí so závermi súdu, keď pojednával v neprítomnosti žalovaných v 2., 3., 4., 5., 6., 7. rade, atď., ale súd nemá inú možnosť ako vec prejednať.“.* Ďalej krajský súd uvádza: *„O. i. žalovaný v 2. rade sa z pojednávania ospravedlnil z dôvodu práceneschopnosti konateľa spoločnosti preukázanej vyjadrením ošetrojúceho lekára, nemôžu sa preto žalovaní ohradzovať voči konaniu súdu, ktorý dôvod na odročenie pojednávania vo vzťahu k dôležitosti prejednania veci nepovažoval za dostatočný, lebo za žalovaného v druhom rade mohli samostatne konať ďalší dvaja konatelia spoločnosti (resp. zapísaná osoba nepreukázala, že tretia osoba o údajoch zápisov spoločnosti vedela).“* V súvislosti s citovaným sťažovateľka opäť poukazuje na (podľa jej tvrdenia) svojvoľný a zjavne nedôvodný záver okresného súdu pri zisťovaní skutkového stavu. Nie je podľa nej možné, aby súd zisťoval skutočnosti zapísané v obchodnom registri z internetového výpisu z obchodného registra. Podľa sťažovateľky je nepochopiteľné, že okresný súd si nevyžiadal kópie originálov z obchodného registra, aby si mohol overiť tvrdenie žalovanej v 2. rade, že jej jediným štatutárnym zástupcom je [REDACTED]. Rovnako zjavne nedôvodný je podľa sťažovateľky aj záver okresného súdu pri vyhodnotení dôkazu predloženého žalovanou

v 2. rade, týkajúci sa potvrdenia ošetrojúceho lekára, podľa ktorého [REDAKOVANÉ] pre pretrvávajúci nepriaznivý zdravotný stav nie je spôsobilý pri úradných úkonoch. Žiadny právny predpis totiž neustanovuje presné znenie vyjadrenia ošetrojúceho lekára a z vyjadrenia nepochybne vyplýva, že zdravotný stav [REDAKOVANÉ] neumožňoval jeho účasť na pojednávaní.

Sťažovateľka na základe popísanej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 5Co/4/2017 a Okresný súd Košice II v konaní pod sp. zn. 12C 1/06 porušili základné právo spoločnosti TRADEUNION spoločnosť s ručením obmedzeným Vranov nad Topľou na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Zrušuje Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/4/2017 zo dňa 14. 02. 2017 a Rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 12C 1/06 zo dňa 25. 09. 2013 a vracia vec v rozsahu zrušenia Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti TRADEUNION spoločnosť s ručením obmedzeným Vranov nad Topľou priznáva náhradu trov konania v sume 312,34 Eur, ktoré je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť právnomu zástupcovi JUDr. Monike Ilčíšinovej, advokátke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané nikým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namieta, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 12 C 1/2006 z 25. septembra 2013 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 4/2017 zo 14. februára 2017 došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu sp. zn. 12 C 1/2006 z 25. septembra 2013

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi

zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohla sťažovateľka podať odvolanie (čo aj využila) ako riadny opravný prostriedok, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 4/2017 zo 14. februára 2017

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali strany sporu – žalovaní (vrátane sťažovateľky) dovolanie, o ktorom do dňa doručenia sťažnosti najvyšší súd ako dovolací súd ešte nerozhodol.

V nadväznosti na uvedené zistenie ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor (pozri napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 145/2010, IV. ÚS 195/2010), v zmysle ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Ústavný súd v tejto súvislosti tiež opakovane zdôrazňuje (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, III. ÚS 167/2010, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 195/2010), že v takýchto prípadoch bude lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní považovaná

za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (m. m. IV. ÚS 453/2010; porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal predmetnou sťažnosťou pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou proti napadnutému rozsudku krajského súdu meritórne nezaoberal, ale ju v tejto časti podľa zásady *ratio temporis* ako predčasne podanú, a teda neprípustnú, podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2019